

Oy Snellman Ab:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Oy Snellman Ab haluaa kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Hallituksen esitysluonnos vastaa sisällöltään niitä tavoitteita, joita lainsäädännön uudistukselle on asetettu ja toisaalta niiden rajaavien ehtojen puitteissa, joista on säädetty Sipilän hallituksen ohjelmassa. Esitysluonnoksessa on huomioitu tuotantoeläinten hyvinvointi riittävällä tavalla ja toisaalta varmistettu suomalaisen maatalouselinkeinon kannattavuus myös jatkossa.

Snellman suhtautuu kunnianhimoisesti eläinten hyvinvoinnin seuraamiseen ja kehittämiseen. Hyvinvoiva ja terve eläin on myös tuottava eläin ja hyvinvointi varmistetaan ammattitaitoisella eläinhoidolla. Onkin hienoa, että ehdotettu lainsäädännön uudistus on päivittämässä eläinten hyvinvointia koskevat säännökset vastaamaan yhteiskunnassa vallitsevaa käsitystä.

Nyt ehdotettu sääntely on sellaista, jota osa liha-alan toimijoista on jo ryhtynyt itseohjautuvasti toteuttamaan. Esitysluonnokseen on kirjattu kuitenkin huomattavasti yksityiskohtaisemmin nimenomaan tuotantoeläimiin kohdistuvaa sääntelyä verrattuna esimerkiksi lemmikkeihin. Yksittäisten säädelyjen toimenpiteiden kirjaaminen lakiin tulisi olla samalla tasolla tuotanto- ja muiden eläinten osalta. On kuitenkin hyvä, että nyt myös lainsäädännön tasolla huomioidaan vastuullinen ja eettinen ruoantuotanto ja tätä kautta tuodaan toimijat samalle viivalle.

Esitysluonnoksen mukainen lainsäädäntö ei heikennä kotimaisten kotieläintuotteiden kilpailuasemaa, vaan päinvastoin vahvistaa sitä mahdollistamalla jatkossakin vastuullisesti ja eettisesti tuotetun ruuantuotannon kannattavuuden.

Eläinsuojelulainsäädännön uudistamista on valmisteltu pitkään ja Snellman pitääkin äärimmäisen tärkeänä, että lain jatkovalmistelulle varataan riittävät resurssit siten, että uudistus saadaan vietyä loppuun kuluvan hallituskauden aikana. Eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus on erittäin tärkeä hanke kotimaisille ruuantuottajille.

Oy Snellman Ab yhtyy hallituksen esitysluonnoksen mukaisiin lainsäädännön muutoksiin muilta osin, kuin tässä lausunnossa on erikseen kirjattu.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 § Lain tarkoitus

Snellman esittää, että lause *”Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.”* muutetaan muotoon *”Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta, hyvää kohtelua ja kaikesta eläintenpidosta eläimille koituvia hyötyjä.”*

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Snellman esittää, että Pykälän 11 § toiseksi momentiksi lisätään seuraava lause *”Eläinten hyvinvointia tulee edistää osana kaikkea eläinten hyödyntämistä. Kaikilla kotieläinalan asiantuntijoilla on erityinen velvollisuus edistää eläinten hyvinvointia osana omaa työtään.”*

Lisäyksellä konkretisoidaan lain tarkoitusta eläinten hyvinvoinnin edistämisestä.

[...]

19-20 § Kielletyt välineet ja laitteet / Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Snellman yhtyy pykälien 19-20 § sisältöön, mutta pykälät tulee yhdistää.

21 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pykälän 21 § tämän hetkinen muotoilu on liian jyrkkä ja sitä on käytännössä mahdotonta soveltaa. Tuotantoeläinten osalta keskeisimmät poikkeussäännökset on määritelty pykälässä 39 §, mutta esimerkiksi koirien pitoon liittyviä puutteita sosiaalisten käyttäytymistarpeiden osalta ei ole sisällytetty pykälään. Jotta pykälän noudattaminen olisi käytännössä mahdollista, tulee se muuttua muotoon:

”Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on kunkin vakiintuneen eläintenpitomuodon puitteissa mahdollisimman hyvät edellytykset toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Pitomuotoja tulee kehittää ja eläimiä tulee jalostaa siten, että eläinten mahdollisuudet olennaisten käyttäytymistarpeidensa toteuttamiseksi parantuvat.”

[...]

22 § Ruokinta ja juotto

Perusteluihin pykälän 22 § osalta tulee lisätä maininta siitä, että vedensaantia tai kiinteitä juomalaitteita ei ole säädetty pakolliseksi siksi, että se vaikeuttaisi monien eläinten hyvinvointia parantavien toimien toteutumista. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi eri eläinlajien talviaikainen tarhaus, vasikoiden erottelu ja ulkokasvatus sekä kaikkien poikivien emolehmien erottelu omiin tilapäisiin karsinoidiin.

[...]

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Eläinten pitäjien ja eläinten hoitajien koulutuksesta ja pätevyydestä voidaan esitysluonnoksen mukaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Pätevyyden määrittelyssä myös riittävän pitkän käytännön kokemuksen eläinhoidosta tulisi riittää. Lisäksi esitysluonnokseen kirjattu riittävä henkilöstön määrä tulisi joko määritellä laissa tai säätää asetuksella.

[...]

36 § Pitopaikan olosuhteet

Pykälässä 36 § säädetään seuraavasti: *”Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.”*

Muotoilu on harhaanjohtava. Nykyinen muotoilu tarkoittaa sitä, että hälytysjärjestelmä vaadittaisiin aina, kun käytössä on koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Eläinten hyvinvointi on aina riippuvainen ilmanvaihtojärjestelmän toimivuudesta. Lain perusteluissa todetaan, että kirjauksella tarkoitetaan kuitenkin vain olosuhteita, joissa koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän rikkoutuminen uhkaa nopeasti ja vakavalla tavalla eläinten hyvinvointia.

Snellman esittää, että lain kohta muutetaan muotoon: *”Jos pitopaikan koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän toimintahäiriö voi aiheuttaa vakavaa haittaa eläinten hyvinvoinnille, käytössä on oltava häiriöstä ilmoittava hälytysjärjestelmä. Sen toimivuus on testattava säännöllisesti.”*

[...]

39 § Poikkeukset pysyvän pitopaikan vaatimukseen

Pykälässä 39 § säädetään poikkeuksista pysyvän pitopaikan vaatimukseen seuraavaa:
"[...] 1) maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuva paikoilleen kytkeminen siten, kuin siitä erikseen säädetään [...]" Snellman esittää, että muotoilu muutetaan muotoon: *"[...] 1) maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuva kytkeminen siten, kuin siitä erikseen säädetään [...]"*

[...]

75 § Valvonnan yleiset periaatteet

Valvonnan yleisistä periaatteista säädetään lain pykälässä 75 § seuraavasti:
"Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten mukainen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä."

Tässä yhteydessä tulisi huomioida EU:n komission strategia, jonka mukaan laissa asetettavat vaatimukset perustuvat eläinten hyvinvoinnista kertoviin indikaattoreihin, eivätkä eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskeviin vaatimukseen.

Snellman esittää, että pykälään 75 § lisätään seuraava lause: *"Eläinten hyvinvoinnin lainsäädännön vaatimukset täyttävien olosuhteiden arvioinnissa käytetään ensisijaisesti eläinten hyvinvoinnista kertovia eläinperäisiä indikaattoreita. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määrätä eläinlajikohtaisesti käytettävistä indikaattoreista."*

Lisäksi hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnan yhdenmukaisuus ja oikeudenmukaisuus on kirjattava valvonnan yleisiin periaatteisiin. Tämän tavoitteen toteutuminen voidaan varmistaa esimerkiksi säännöllisillä auditoinneilla. Myös valvontaa suorittavan viranomaisen asiantuntevuudesta on varmistuttava, jotta yhdenmukaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteet valvonnassa toteutuvat.

78 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälässä säädetään siten, että kameroiden asentamisesta, ylläpidosta ja tallenteiden läpikäymisestä ja hävittämisestä vastaa elintarviketurvallisuusvirasto.

Snellman toivoo, että pykälää muutetaan siten, että teurastamojen oma kameravalvonta täyttää lain vaatiman tason. Tälläkin hetkellä teurastamoiden vastuulla on valvoa itsenäisesti turvallisuuteen liittyvien osa-alueiden toteutumista ja samaa periaatetta voidaan toteuttaa myös kameravalvonnan osalta.

Monilla teurastamoilla kameravalvontaa toteutetaan itsenäisesti jo nyt ja uusien laitteistojen asentaminen elintarviketurvallisuusviraston toimesta lisäisi kustannuksia ja

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUKSELLE

byrokratiaa. Elintarviketurvallisuusviraston rooliksi voisi tulla ohjeiden antaminen liittyen kameravalvonnan teknisiin vaatimuksiin, tallenteiden säilyttämisaikaan ja muihin yksityiskohtiin.

Pykälässä tulisi huomioida paremmin teurastamojen työntekijöiden oikeusturva. Avoin kuvankatselu, sen tulkinta ja ihmisten seurannan tulisi olla luvallista silloin kun henkilöturvallisuutta tai omaisuuden turvallisuutta varmennetaan. Eläinten hyvinvointiin liittyvät asiat eivät täytä vaatimusta, mikäli ei ole perustetta epäillä väärinkäytöksiä.

[...]

81 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Snellman esittää, että pykälää muutetaan tai lakiin muuten kirjataan, että tuottajalla on oikeus käyttää avustajaa tarkastustilanteessa. Tarkastusta suorittavien viranomaisten toimiessa yleensä pareina, jää tuottaja tarkastustilanteessa altavastaajan asemaan. Tämän takia on kohtuullista, että mahdollisuus avustajan käyttämiseen taataan myös tuottajalle.

[...]

Helsingissä 28.2.2018

Roland Snellman

Toimitusjohtaja, Snellman

Lausunnonantajasta:

Snellmanin Lihanjalostus kuuluu Snellman-konserniin ollen sen suurin ja vanhin toimiala. Pääpaikka on Pietarsaaren kaupungissa Pohjanmaan rannikolla. Täällä veljekset Kurt ja Lars Snellman aloittivat makkaran valmistuksen kellaritiloissa syksyllä 1951. Heidän kiinnostuksensa lihaan ja makkaraan elää yhä tänäkin päivänä. Pietarsaaren tehtaalla työskentelee noin 700 henkilöä.

Toiminta käsittää muun muassa alkutuotannon, teurastuksen, paloittelun, lihan pakkauksen, jatkojalostuksen, viipaloinnin ja luonnollisesti myös meetvurstin ja maksamakkaran valmistuksen, jotka perinteisesti kuuluvat lihanjalostuksen erikoisaloihin. Lihanjalostus on edelläkävijä innovaatioissa ja tuotekehittäelyssä ja pystyy nopeasti vastaamaan kuluttajien tarpeisiin. Yrityksellä on tinkimättömät laatuperiaatteet ja se valmistaa puhtaita tuotteita, joissa lihapitoisuus on korkea ja ylimääräisiä lisäaineita ei käytetä.

Snellmanin Lihanjalostus tekee läheistä yhteistyötä yli 2200 sian- ja naudanlihan tuottajan kanssa. Maatilan Parhaat -laatuohjelman ja suomalaisten perhetilojen ammattitaitoisten tuottajien avulla yritys takaa parhaimman mahdollisen raaka-aineen. Yhteistyö, osallisuus ja jäljitettävyyys ovat tärkeitä periaatteita.